

Az analgetikumok szerepe Magyarországon a végstádiumú vesebetegségek kialakulásában

Pintér István és munkatársai közleményének kivonata

Ismert adat, hogy az analgetikumok tartós szedése veseelégtelenséghez vezethet. Emiatt több országban kivonták a forgalomból a jelenségért leginkább felelősnek tartott fájdalomcsillapító szereket, főleg a fenacetintartalmúakat. Ezt követően csökkent ezeknek az eseteknek az előfordulása.

Ez a tanulmány 22 magyar dialízisközpont együttműködésével jött létre. Az igényes vizsgálati program kiderítette, hogy a hazai dializált betegek között jóval gyakoribb a fájdalomcsillapítók szedésével kapcsolatban kialakult veseelégtelenség, mint azt eddig gondolták. A dializált betegeket nyilvántartó európai regiszterben az szerepel, hogy hazánkban az összes dializált beteg mintegy 1%-ánál számolhatunk ezzel az eshetőséggel.

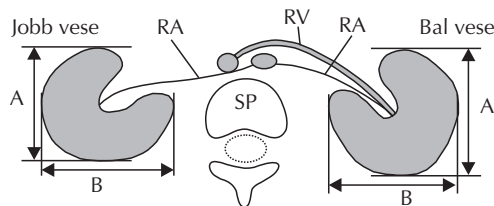
A tanulmányban áttekintették az 1995-ben és az azt követő két év alatt a 22 dialízisközpontban dialízisre került 1400 új beteg adatait. Kiemelt módon foglalkoztak azokkal a betegekkel, akiknek anamnézisében nem szerepelt olyan alapbetegség, amely a vese végstádiumú elégtelenségéért egyedül felelős lehetett volna. Az összes beteg között 284 ilyen személyt találtak. Igen instruktív és célirányos módon összeállított kérdőívek segítségével kérték a betegektől az analgetikumok korábbi használatára vonatkozó adatokat. Kiderült, hogy legalább 39 beteg több mint öt éven keresztül rendszeresen, naponta szedett fájdalomcsillapítókat, s ezek többsége fenacetint is tartalmazott. A betegek a gyógyszereket fejfájás és bizonytalan ízületi panaszok miatt szedték. A közleményben bemutatott táblázat szerint a betegek által leggyakrabban szedett hat analgetikum közül ötben található fenacetin. További 62 fő szintén több mint öt éven át, ha nem is naponta, de rendszeresen szedett ilyen készítményeket. Az analgetikum okozta nephropathia diagnózisát két diagnosztikai központ egységes elvek szerint erősítette meg. Az anamnézis adatain kívül a fő diagnosztikai kritériumok az ultrahanggal, illetve CT-vel észlelt vesemorfológiai elváltozások voltak. Ennek során azt találták jellemzőnek, hogy mindkét oldalon csökkent a vese függőleges és harántátmérője, a vesék kontúrja szabálytalan volt, továbbá a vesepapillák kalcifikációját észlelték (1. ábra).

A dolgozat fő következtetése, hogy a veseelégtelenség kiváltásáért felelős analgetikumokat mielőbb ki kellene vonni a forgalomból. Az ez irányú intézkedés hiánya folytán Magyarországon három év alatt legalább száz olyan beteg szorult dialízisre, aki ettől mentesülhetett volna. Sajnos valószínűsíthető, hogy ez az ártalom több beteg esetében is érvényesült, mivel a primer vesebetegségben szenvedők is szedtek analgetikumokat, amely hozzájárulhatott a végstádiumú vesekárosodás kifejlődéséhez.

A hazai dializált betegek között jóval gyakoribb a fájdalomcsillapítók szedésével kapcsolatban kialakult veseelégtelenség, mint azt eddig gondolták.

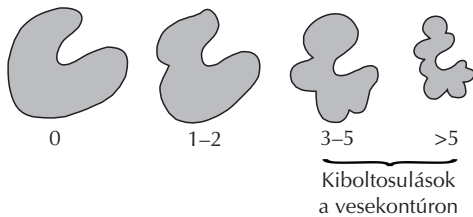
1. ÁBRA

Az analgetikum okozta nephropathia diagnózisa CT-vel

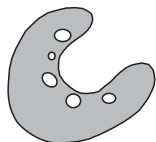
Csökkent: A+B <103 mm (férfiak)
<90 mm (nők)

Vesekontúrok

Kiboltosulások a vesekontúron

Papillaris kalcifikációk

RA: arteria renalis, RV: vena renalis, SP: csigolya

dr. Pintér István, dr. Mátyus János, dr. Czégány Zoltán, dr. Harsányi Judit, dr. Homoki Marietta, dr. Kassai Miklós, dr. Kiss Éva, dr. Ladányi Erzsébet, dr. Lőcsey Lajos, dr. Major Lajos, dr. Mész Mihály, dr. Nagy Lajos, dr. Polner Kálmán, dr. Rédl Jenő, dr. Solt István, dr. Tichy Béla, dr. Török Marietta, dr. Varga Gábor, dr. Wagner Gyula, dr. Wórum Imre, dr. Zsoldos Béla, dr. Pótó László, dr. Dérczy Katalin, dr. Wittmann István, dr. Nagy Judit (a hazai egyetemi nefrológiai intézetek és a 22 dialízisközpont munkatársai).

A teljes közlemény: *Analgesic nephropathy in Hungary: the HANS study. Nephrol Dial Transplant 2004;10:840-3.*